

Sygn. akt I ACz 383/18

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Regina Kurek

Sędziowie: SSA Jerzy Bess (spr.)

SSA Teresa Rak

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2018 roku w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. T. i K. B.

przeciwko J. N.

o ustalenie i zapłatę

na skutek zażalenia pełnomocnika pozwanego z urzędu – radcy prawnego M. W. na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 8 lutego 2018 roku, sygn. akt I C 573/11

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Jerzy Bess SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak

Sygn. akt I ACz 383/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Nowym Sączu:

1. przyznał ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Nowym Sączu radcy prawnemu M. W. kwotę 7.200 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem Okręgowym;
2. przyznał ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Nowym Sączu radcy prawnemu M. W. kwotę 6.642 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu postępowaniu apelacyjnym;
3. przyznał ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Nowym Sączu radcy prawnemu M. W. kwotę 73,80 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu postępowaniu klauzulowym;
4. oddalił wniosek w pozostałym zakresie.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wskazał, że w pkt III wyroku z dnia 3 października 2013 r. Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Koszty te stanowiły wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego z urzędu. Wniosek taki wynika jednoznacznie z treści pisemnego uzasadnienia wyroku.

Ponadto wyrokiem z dnia 20 lutego 2014 r. w pkt 3 Sąd Apelacyjny w Krakowie zasądził od powoda W. T. na rzecz pozwanego kwotę 6.642 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Dnia 3 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie nadał klauzulę wykonalności w zakresie pkt 3 ww. wyroku i wydał ją wierzycielowi – radcy prawnemu M. W.. Koszty postępowania klauzulowego zostały określone na kwotę 60 zł powiększoną o podatek VAT.

Pismem z dnia 15 września 2017 r. radca prawny M. W., z uwagi na bezskuteczność egzekucji prowadzonej wobec powodów, wniosła o przyznanie od Skarbu Państwa:

- kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu przed sądem I instancji w wysokości 7.200 zł + VAT,
- kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 5.400 zł + VAT,
- kosztów zaliczek uiszczonych na poczet postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)w W. w wysokości 159,85 zł, które poniosła w związku z postępowaniem egzekucyjnym, a które nie zostały pokryte,
- kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu klauzulowym w wysokości 60 zł +VAT,
- kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 600 zł powiększonych o podatek VAT, które zostały przyznane postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)wW.A. L..

Do wniosku przedłożyła odpis postanowienia Komornika Sądowego A. L. z dnia 27 czerwca 2017 r. o umorzeniu postępowania w sprawie o sygn. akt KM 1748/14 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji oraz potwierdzenia wpłat dokonywanych przez pełnomocnika z urzędu z tytułu zaliczki z dnia 22 lipca 2014 r. oraz 16 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy uznał, że wniosek jest częściowo uzasadniony.

Zdaniem Sądu I instancji, pełnomocnik pozwanego wykazał bezskuteczność postępowania egzekucyjnego, o czym świadczy podstawa jego umorzenia wynikająca z postanowienia komornika w sprawie o sygn. akt Km 1748/14. W ocenie Sądu Okręgowego, zasadnym było domaganie się przyznania od Skarbu Państwa zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu przed sądem I instancji w kwocie 7.200 zł, zgodnie z pkt III wyroku z dnia 3 października 2013 r. oraz kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 6.242 zł, zgodnie z pkt 3 wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2014 r. (sygn. akt I ACa 1572/13), a także kosztów postępowania klauzulowego w wysokości 73,80 zł brutto. Co do tej ostatniej pozycji, Sąd I instancji zauważył, że adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd może swoje prawa przewidziane w art. 122 k.p.c. realizować przez uzyskanie klauzuli wykonalności opiewającej na jego nazwisko w granicach należnej mu kwoty.

W pozostałym zakresie wniosek o przyznanie kosztów został oddalony.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie było podstaw do powiększenia kwoty wynikającej z pkt III wyroku Sądu Okręgowego o podatek VAT, w sytuacji gdy jej wysokość została ustalona w sposób prawomocny. Sąd I instancji wyraził również pogląd, że adwokat lub radca prawny ustanowiony z urzędu w postępowaniu przed sądem powszechnym nie jest umocowany do działania za stronę w postępowaniu egzekucyjnym po prawomocnym zakończeniu postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do zaliczenia do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej stronie z urzędu zaliczek uiszczonych w postępowaniu egzekucyjnym. Jednocześnie Sąd I instancji zauważył, że z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)W.A. L. z dnia 27 czerwca 2017 r. wynika, że

koszty postępowania egzekucyjnego zostały wyegzekwowane w kwocie 1.557,85 zł z czego pokryto koszty zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł oraz zwrot zaliczki w kwotach 120,19 zł i 350,99 zł.

Od przedmiotowego postanowienia zażalenie wywiódł pełnomocnik pozwanego z urzędu – radca Prawny M. W., zaskarżając je w części, tj. w zakresie pkt 1 i pkt 4. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- naruszenie art. 122 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym oraz koszty opłat egzekucyjnych poniesione przez pełnomocnika nie mieszczą się w pojęciu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej,
- naruszenie art. 122 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że brak jest podstaw do przyznania pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu za postępowanie przed sądem I instancji powiększonych o podatek VAT, podczas gdy wynagrodzenie radcy prawnego ustanowionego z urzędu, zasądzone od strony przeciwnej na rzecz strony reprezentowanej przez tego radcę, podlega podwyższeniu o należny podatek od towarów i usług.

W oparciu o powyższe zarzuty pełnomocnik pozwanego wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie jej wniosku w oddalonym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl § 17 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) w sprawie cywilnej, w której kosztami procesu został obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, koszty, o których mowa w § 15 powołanego rozporządzenia (tj. koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa), sąd przyznaje po wykazaniu bezskuteczności ich egzekucji.

Należy zgodzić się z pełnomocnikiem pozwanego, że na gruncie § 2 ust. 3 powołanego wyżej rozporządzenia, które znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, prezentowany był w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, zgodnie z którym zasądzenie kosztów postępowania od strony przegrywającej na rzecz strony wygrywającej spór wymaga ich podwyższenia o stawkę należnego podatku od towarów i usług, jeśli strona wygrywająca była reprezentowana przez pełnomocnika procesowego z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt II CZ 25/10, Legalis nr 381590; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2010 r., sygn. akt V CZ 84/10, Legalis nr 1409835). W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w pkt III wyroku z dnia 3 października 2013 r. zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, bez uwzględnienia stawki podatku VAT. Rozstrzygnięcia tego pełnomocnik pozwanego nie zaskarżył, a zatem stało się ono prawomocne. W tej sytuacji pełnomocnik pozwanego nie może domagać się w niniejszym postępowaniu podwyższenia kosztów zastępstwa procesowego, o których orzeczono prawomocnie w pkt III wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 października 2013 r.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów zażalenia, trzeba wskazać, że nie jest trafne stanowisko Sądu Okręgowego, iż pełnomocnik ustanowiony dla strony z urzędu w postępowaniu rozpoznawczym nie jest umocowany do reprezentowania tej strony w postępowaniu egzekucyjnym. Podkreślenia wymaga, że stosownie do treści art. 118 § 1 k.p.c. ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego. Powyższe oznacza, że pełnomocnik ustanowiony przez sąd z urzędu jest umocowany do wszystkich czynności wymienionych w art. 91 k.p.c., w tym również do zastępowania strony w postępowaniu egzekucyjnym (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1999 r., sygn. akt I CKN 312/99, Legalis nr 208557). Tak więc co do zasady pełnomocnik ustanowiony dla strony z urzędu może domagać się zasądzenia od Skarbu Państwa,

w trybie przepisów § 17 w zw. z § 15 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. również kosztów zastępstwa procesowego przyznanych w postępowaniu egzekucyjnym.

Zasadnie jednak Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)W.A. L. z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt Km 1748/14, jednoznacznie wynika, że na rzecz wierzyciela wyegzekwowano kwotę 1.557,85 zł, z czego pokryto koszty zastępstwa do kwoty 600 zł oraz zwrot zaliczki do kwoty 120,19 zł. Tak więc radca prawny ustanowiony dla pozwanego z urzędu może domagać się zwrotu należnych mu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym i zwrotu uiszczonej zaliczki, w wysokości ustalonej postanowieniem komornika sądowego z dnia 27 czerwca 2017 r., bezpośrednio od pozwanego z wyegzekwowanej na jego rzecz kwoty.

W tej sytuacji brak było podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie, na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Jerzy Bess SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak